

# МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Калюжна Тетяна Григорівна  
кандидат філософських наук,  
старший науковий співробітник,  
провідний науковий співробітник  
відділу андрагогіки  
Інститут педагогічної освіти і  
освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України,  
м. Київ  
ORCID ID 0000-0003-3118-2575  
E-mail:tt-dd-kk@ukr.net

Закон України «Про освіту» визначає метою освіти «всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству» [2, с. 1]. На сучасному етапі розвитку післядипломної педагогічної освіти – професійної підготовки слухача шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних знань, умінь і навичок – особливого значення набувають не тільки інноваційні технології щодо навчання дорослих, а й опановування новими технологіями, вибір яких суттєво поліпшує мотивацію викладача й слухача до спільної діяльності, підвищуючи їх професійний рівень.

Важливе місце серед технологій освіти посідає один із перспективних напрямів сучасної педагогіки – музейна педагогіка, що вирішує проблеми формування особистості, а саме: залучення слухачів і викладачів післядипломної педагогічної освіти до науково-дослідницької та освітньої діяльності засобами музейної експозиції з використанням інформаційних технологій.

Музейна педагогіка – одне з найбільш значущих напрямів сучасної педагогіки, орієнтованих на вирішення завдань виховання та розвитку

особистості. Теоретико-методологічною основою музейної педагогіки є наукові знання, що виникли на основі зв'язків музеєзнавства, педагогіки, психології, філософії, мистецтва (як частини загальної культури) і краєзнавства. Музейна педагогіка досліджує музейні форми комунікації, характер використання музейних засобів під час передання та сприйняття інформації з боку педагогіки. Джерелом інформації тут є самі артефакти, справжні предмети культурної спадщини або їх копії.

Розглядаючи сутність музейної педагогіки з позиції професійної освіти, необхідно підкреслити, що це галузь науково-практичної діяльності сучасного музею, орієнтована на передання культурного досвіду через педагогічний процес в умовах музейного середовища. Музейна педагогіка сприяє збагаченню загальної ерудиції, вдосконалює знання і вміння в галузі історії, мистецтва, освіти, якими має володіти викладач післядипломної педагогічної освіти та використовувати в професійній діяльності.

На думку Ю. Бойчука, сучасна музейна педагогіка спрямована в першу чергу на вирішення завдань активізації творчих здібностей особистості. Відмінні риси навчання в музейній педагогіці – неформальність і добровільність. Особливістю навчання є можливість максимально реалізувати свій творчий хист і задовольнити пізнавальні інтереси. Сучасні соціокультурні умови потребують від музеїв розширення та видозміни традиційних форм роботи. Сьогодні, під час пандемії, традиційні форми роботи замінюють на інноваційні – віртуальні екскурсії, онлайн-подорожі світовими та українськими національними музеями. Інтерактивність – основний методологічний прийом у співпраці педагогічного персоналу закладів післядипломної педагогічної освіти та сучасного музею, коли він перестає бути тільки сховищем, а стає живим організмом взаємодії в процесі професійно-педагогічної діяльності.

Методи та засоби впливу музеїв на освітнє середовище післядипломної педагогічної освіти, взаємодія музейних установ із педагогічним персоналом закладів післядипломної педагогічної освіти допомагає застосовувати інноваційні педагогічні технології для інтеграції музейництва в процес

творчого розвитку та самовдосконалення особистості викладача післядипломної педагогічної освіти [3].

Для створення єдиного освітнього простору з системою новітніх методів та засобів для розширення сприятливих умов та можливостей для всебічного розвитку особистості у відкритому освітньому просторі столиці та забезпечення професійного вдосконалення педагогів у Києві було запроваджено Міську комплексну цільову програму «Освіта Києва. 2019–2023 роки» і як її складник – «Позашкільна освіта», у межах якої запропоновано проєкт з музейної педагогіки [4].

Отже, музей може стати одним із потужних культурно-освітніх просторів формування всебічно розвиненої особистості викладача післядипломної педагогічної освіти та професійної підготовки педагогів. Музейна педагогіка є особливо актуальною, тому що розкриває індивідуальний культурний досвід народу в контексті його історичного, економічного та соціального розвитку. Через музейні зразки й експозиції здійснюється вплив на емоційну та когнітивну сфери особистості, усвідомлення нею універсальності загальнолюдської культури, що є важливим у формуванні всебічно розвиненої особистості викладача післядипломної педагогічної освіти .

#### Список літератури:

1. Бойчук Ю., Пальчик О., Зуб О. Використання потенціалу музейної педагогіки у вищих навчальних закладах. URL : [file:///D:/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/ds/NovKol\\_2016\\_1\\_7.pdf](file:///D:/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/ds/NovKol_2016_1_7.pdf)
2. Закон України про освіту. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. Київ, 2017. № 38–39. 380 с. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Маньковська Р. Музейна педагогіка: інноваційна технологія інтелектуального розвитку. *Краєзнавство*. м. Київ. ПП «ПФ «Фоліант», 2019. №3. С. 238–252.
4. Міська комплексна цільова програма «Освіта Києва. 2019–2023 роки». Департамент освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). URL: <https://don.kyivcity.gov.ua/content/osvita-kyieva.htm>